

VĂN HÓA GIẢI TRÍ CỦA TRẺ EM TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH ĐẠI DỊCH COVID 19

IVŨ NHẬT TÂN

Email: vn.tan@hutech.edu.vn

Khoa Khoa học Xã hội & Quan hệ công chúng - Trường Đại học Công nghệ TP. HCM (HUTECH)

ENTERTAINMENT CULTURE OF CHILDREN IN HOCHIMINH CITY IN THE CONTEXT OF COVID-19 EPIDEMIC

TÓM TẮT

ABSTRACT

Trong thời gian bùng phát dịch bệnh Covid 19 cho đến nay, người dân đã phần nào thích ứng được với tình trạng bình thường mới. Đã nhiều lần, học sinh sinh viên cả nước nghỉ học nhằm hạn chế lây lan virus Covid 19. Bài viết tìm hiểu về thực trạng của việc giải trí và việc dành thời gian cho con cái của các gia đình có con đang trong độ tuổi học tiểu học, chúng tôi đi phân tích sự khác nhau về văn hóa giải trí của trẻ em trước và trong thời gian nghỉ dịch tại thành phố Hồ Chí Minh; tầm quan trọng của việc quan tâm giữa cha mẹ với con cái để giúp cho trẻ hòa nhập với tình hình mới, từ đó đưa ra một số lời khuyên thiết thực trong tình trạng bệnh dịch vẫn có những diễn biến phức tạp như hiện nay.

Từ khóa: Văn hóa giải trí, trẻ em, thực trạng, giải pháp

During the outbreak of Covid 19 up to now, people have somewhat adapted to a new normal situation. Many time, national students have been absent from school to limit the spread of Covid 19. The article explores the reality of entertainment and spending whose children are in primary school age, we analyze of the differences in entertainment culture of children before and during translationbreak in Ho Chi Minh City. The importance of caring between parents and children to help children adapt to the new situation, thereby giving some practical advice in the epidemic situation, still has complicated developments as today.

Keywords: Entertainment culture, children, situation, solutions

1. Dẫn nhập

Trong bối cảnh dịch bệnh hiện nay, khi mà chúng ta đang trong thời kỳ công nghiệp văn hóa, nhiều sản phẩm của truyền hình có tác động to lớn đối với đời sống con người. Đặc biệt với học sinh, sinh viên đang trong tình trạng nghỉ học do dịch bệnh Covid-19. Lứa tuổi học sinh chính là đối tượng mà nhiều sản phẩm công nghiệp văn hóa hướng đến. Với suy nghĩ của đại đa số người Việt là dành tất cả dành cho con cái của mình nên sự ra đời các sản phẩm văn hóa phục vụ học tập, vui chơi của con trẻ có tác động trực tiếp đến sự hình thành nhận thức, kỹ năng sống, kiến thức và ứng xử của các em. Tuy nhiên, không phải cha mẹ nào cũng dành hết thời gian để cùng con mình xem gì trong thời gian nghỉ dịch và không phải đứa trẻ nào cũng hứng thú với các chương trình giải trí của truyền hình và các trang mạng.

2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp thu thập thông tin thứ cấp, chỉ là sự tham khảo từ các tài liệu sẵn có, các trang web chuyên về thiếu niên, nhi đồng. Cùng với đó, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng bảng hỏi google với các gia đình có con trong độ tuổi đi học, đặc biệt là các em trong độ tuổi từ 4-12 tuổi (Lứa tuổi mầm non năm cuối và cấp 1). Phiếu khảo sát được tiến hành với các gia đình là phụ huynh của các con học lớp 2/7 trường tiểu học Nguyễn Văn Bá, quận 9, thành phố Hồ Chí Minh và một vài gia đình là đồng nghiệp của tác giả. Kết quả thu được 50 bảng trả lời theo bảng hỏi mà tác giả gửi đến qua email, zalo...

Bên cạnh đó, chúng tôi tiến hành phỏng vấn sâu, bằng cách nhắn tin với các gia đình được hỏi (đại diện), vì trong giai đoạn này không được tiếp xúc gần

nên hầu hết là qua tin nhắn hoặc các cuộc gọi miễn phí zalo hay message để có thể trò chuyện trao đổi thông tin với phụ huynh và học sinh. Ngoài ra, phương pháp quan sát thực tế đã cho thấy, học sinh nghỉ học, khu vui chơi đóng cửa, lệnh cấm ra đường hoặc tụ tập đông người đã cho tác giả thấy được thực trạng vui chơi giải trí của trẻ em quá nghèo nàn trong mùa dịch Covid. Ngoài trừ các phương tiện giải trí như điện thoại, tivi hay trò chơi công nghệ ...

3. Nội dung và kết quả nghiên cứu

3.1. Văn hóa giải trí và thực trạng nghỉ học của học sinh hiện nay

Trong quá trình phát triển của văn hóa, chính phủ các nước luôn nhận thức tầm quan trọng của văn hóa trong sự phát triển đất nước. Chính vì vậy UNESCO năm 2007 đã đưa ra khái niệm về công nghiệp văn hóa: “Công nghiệp văn hóa là các ngành sản xuất ra những sản phẩm vật thể và phi vật thể về nghệ thuật và sáng tạo, có tiềm năng thúc đẩy việc tạo ra của cải và thu nhập thông qua việc khai thác những giá trị văn hóa và sản xuất những sản phẩm và dịch vụ dựa vào tri thức” (Tử Hưng, Công nghiệp văn hóa: Thiếu và đủ)¹.

Không thể phủ nhận được vai trò của văn hóa đối với con người, tuy văn hóa không trực tiếp sản xuất ra của cải vật chất nhưng nó là chất kết dính và tác động gián tiếp một cách mạnh mẽ đối với các hoạt động sản xuất, lao động và nghiên cứu, học tập của con người. Với mỗi độ tuổi lại có cách giải trí và hưởng thụ văn hóa khác nhau. Đối với học sinh mầm non, tiểu học và trung học cơ sở, vai trò của giải trí lại cực kỳ quan trọng, nó giúp học sinh cân bằng trong cuộc sống, giữa học và hành, giữa học tập và vui chơi. Bởi ở lứa tuổi này, gia đình và toàn xã hội chỉ mong muốn một điều, đó là con cái được học hành đến nơi đến chốn và khỏe mạnh bình thường. Chỉ cần như thế là đủ để cho các gia đình an tâm công tác và lao động sản xuất.

Trước khi dịch bệnh diễn ra, khi tình hình thế giới vẫn ổn định thì các con trong các gia đình hầu hết đi học bán trú, tức là các con buổi sáng đi học, ăn và ngủ trưa ở trường, chiều học tiếp và sau đó 16h chiều các gia đình đón con về. Cấp mẫu giáo, tiểu học hay trung học cũng đều thực hiện theo qui định chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Chính vì vậy các con đã hình thành một nếp trong tuần học gì, làm gì và chơi gì, cuối tuần cha mẹ sẽ cho đi đâu, làm gì hay chơi gì, thậm chí cùng với ai và ở đâu đều được xác định sẵn. Trong thời khóa biểu của các con, ngoài học kiến thức, nhà trường còn tích cực giúp các con có thời gian được tham gia các trò chơi vận động, hoặc tham gia và xem các chương trình giải trí giúp các con hoàn thiện bản thân và phát triển một cách bình thường nhất. Thế nhưng, cuộc sống đã thay đổi hoàn toàn khi đại dịch toàn cầu diễn ra được gọi là Bệnh vi-rút

Corona (Covid-19). Đây là bệnh truyền nhiễm do một chủng vi-rút mới gây ra. Vi-rút này gây ra bệnh lý về hô hấp (giống như cảm cúm) với các triệu chứng như: ho, sốt, và những trường hợp nghiêm trọng hơn có thể bị khó thở, viêm phổi. Bệnh lây truyền chủ yếu qua việc tiếp xúc với người bị nhiễm bệnh khi họ ho hoặc hắt hơi. Bệnh này cũng lây truyền khi một người chạm tay vào bề mặt hoặc đồ vật có chứa vi-rút, sau đó chạm tay lên mắt, mũi hoặc miệng của mình².

Bệnh này được phát hiện lần đầu tiên tại Vũ Hán thuộc tỉnh Hồ Bắc, Trung Quốc. Loại vi-rút mới này gây ra hàng ngàn ca nhiễm bệnh ở người đã được xác nhận, phần lớn các ca nhiễm là ở Trung Quốc. Tiếp sau đó là các quốc gia trên thế giới lần lượt nhiễm bệnh do các cá nhân mang vi-rút từ Trung Quốc qua. Thế giới đã công nhận đây là đại dịch toàn cầu theo tổ chức y tế thế giới (WHO).

Tính đến đầu tháng 5 năm 2021, con số bệnh nhân mắc Covid đã vượt qua hơn 150 triệu người và vẫn còn diễn biến phức tạp và lây lan toàn cầu. Theo tổ chức WorldOMeter ngày 1 tháng 5 năm 2021, thế giới ghi nhận có 152.038.419 ca mắc Covid-19 và 3.194.337 người tử vong tại 206 quốc gia và vùng lãnh thổ³. Tình trạng này lan ra toàn thế giới, đặc biệt khu vực châu Âu, châu Mỹ và Ấn Độ, Thái Lan, Lào, Campuchia... với tình trạng xuất hiện nhiều ca bệnh với các biến thể khác nhau.

Trước khi dịch bệnh diễn ra, học sinh cả nước được nghỉ Tết bắt đầu từ ngày 17 tháng 01 năm 2020. Tiếp sau đó là dịch bệnh bắt đầu diễn ra với những diễn biến khó lường, khi chúng ta là hàng xóm với Trung Quốc và khách du lịch từ Trung Quốc sang rất nhiều, mọi hướng và mọi phương tiện. Sau đợt 1, Chính phủ đã chỉ đạo tốt giúp cho tình bạn của chúng ta. Chính vì vậy, vì tương lai con em chúng ta, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã quyết định cho học sinh nghỉ học để đảm bảo an toàn, sau đó tình hình dịch bệnh càng ngày càng lan rộng ra toàn thế giới và số người mắc bệnh, người chết ngày càng tăng cao. Tổ chức Y tế thế giới phải công nhận đây là đại dịch toàn thế giới.

3.2. Giải trí của học sinh trong giai đoạn nghỉ dịch Covid-19

Chúng tôi đã tiến hành khảo sát các bậc cha mẹ và các em học sinh, thông qua bảng khảo sát để biết được thực trạng của các gia đình hiện nay được (bị) nghỉ học trong thời gian từ trước và sau Tết Âm lịch năm 2021. Trong số các bài được hỏi, thống kê có 50 phiếu trả lời được gửi đến tác giả. Nội dung của bảng hỏi được chia ra hai phần, phần cho cha mẹ và phần cho con cái⁴.

Kết quả bảng khảo sát như sau: 50 phiếu được hỏi, tất cả các gia đình đều đã có con đi học và cha mẹ ở độ

tuổi sung sức nhất. Kết quả bảng khảo sát như sau:

3.2.1. Đối với cha mẹ

Hầu hết cha mẹ được hỏi có 2 đứa con đang đi học chiếm 54% và số cha mẹ có 1 con chiếm 38%, số gia đình có 3 con chiếm 8%. Số cha mẹ được hỏi làm ở cơ quan nhà nước và tư nhân tương đương nhau, tuy nhiên số cha mẹ làm cơ quan nhà nước vẫn nhiều hơn so với tư nhân hoặc ở nhà nội trợ. Hầu hết cha mẹ các em đều mong muốn con em mình được giải trí qua truyền hình, qua máy vi tính để các con được học và có thể tương tác. Cha mẹ đều mong muốn có nhiều các trang web hay, bổ ích cho thiếu nhi mang tính nhân văn và giáo dục. Tuy nhiên, việc kiểm soát nội dung cũng như các kết nối đến kênh truyền hình sạn không phải cha mẹ nào cũng cùng xem với con được. Cha mẹ mong muốn là vậy, nhưng theo quan sát của người viết bài, cũng có con nhỏ đang đi học cho thấy: Cha mẹ chưa tìm ra được các trang web hay, bổ ích và mang tính giáo dục như cha mẹ mong muốn cho các con của mình. Chưa tìm hiểu sâu về các chương trình hoặc được hướng dẫn tìm các chương trình giải trí bổ ích cho các lứa tuổi. Đôi khi các chương trình giáo dục được khuyến khích thì đó lại là các chương trình mà phụ huynh phải trả tiền, chính vì vậy đã tạo ra sự hạn chế của các chương trình. Ví dụ chương trình Đậu Lém được quảng cáo từ nhà trường là chương trình học toán cho các con. Tuy nhiên, khi cha mẹ mua với 160.000/một lớp mà con chỉ làm trong vòng một tuần, mỗi buổi một tiếng là hết bài. Điều đó khiến phụ huynh khá thất vọng. Chương trình học tiếng Anh cho trẻ em Monkey Junior rất hay, phụ huynh cũng phải mất một khoản tiền từ 500.000 trở lên mới có thể có cho con của mình học được. Các chương trình hay, học tập, có ý nghĩa giáo dục thì phụ huynh phải mất tiền, còn không thì các chương trình trên youtube chủ yếu để giải trí thông thường.

Hiện nay, các chương trình giải trí trên truyền hình dành cho trẻ em được xây dựng khá đa dạng về nội dung cách thức thể hiện. Tuy nhiên, các chương trình thực tế lại làm theo format của nước ngoài, hoặc mang ý đồ của nhà sản xuất. Chính vì vậy, các chương trình này thu hút phụ huynh hay người lớn hơn là học sinh, trẻ em (ví dụ: Đồ rê mí, Là la lá, Bỏ ơi mình đi đâu thế, Người hùng tí hon, Trẻ em luôn đúng, Ai thông minh hơn học sinh lớp năm, Thành phố đảo ngược, Cổ lên con yêu, Những đứa trẻ hay chuyện, Biệt tài tí hon, Thử tài siêu nhí, Con đã lớn khôn...). Trẻ em và học sinh hiện nay chủ yếu xem youtube, nơi có các chương trình mà chúng có thể tìm bằng từ khóa, chương trình giải trí nào làm cho chúng vui thì chúng thích vào xem (ví dụ các kênh youte: Bà Tân Vlog, hay chị Thơ Nguyễn...), nhiều khi, cá nhân người viết xem các chương trình này thấy tính giáo dục không cao, nhưng trẻ em lại thích vì từ ngữ đơn giản, gây cười, phù hợp với lứa tuổi các em.

Gia đình có 2 con đang đi học là 54%, trong khi số gia đình có một con đang đi học là 38% và số gia đình có 3 con đang đi học là rất ít (8%). Điều này dễ hiểu bởi hầu hết độ tuổi cha mẹ được hỏi là trên dưới 40 tuổi (cùng lứa tuổi với tác giả). Chính vì vậy, chính sách gia đình hai con được các gia đình thực hiện tốt hơn. Các gia đình một con chiếm khá lớn do nhiều gia đình ngại không dám sinh con và mong muốn con cái được chăm sóc và dạy dỗ một cách tốt nhất.

Về đơn vị làm việc cha mẹ làm công ty tư nhân (48%) nhiều hơn công ty nhà nước (46%), điều đó chứng tỏ quan niệm về cơ quan nhà nước hay tư nhân đã không còn quá quan trọng như các thời kỳ trước. Thậm chí hiện nay, có nhiều lao động đã chuyển từ cơ quan nhà nước qua công ty tư nhân, bởi chế độ đãi ngộ và điều kiện làm việc tốt hơn.

Dịch bệnh là sợ, tâm lý khiến cho việc chỉ cần nghe nói có người bị đưa đi cách ly, F0, F1 hay F2 là chắc chắn muốn cho con nghỉ học (86%) mà không biết các nghi bệnh nhân này họ có qua chỗ mình không, chính vì thế phải thay đổi thói quen khi con nghỉ học vì dịch bệnh. Cả thế giới đã phải thay đổi theo tình hình dịch bệnh. Các con nghỉ học nên ngủ nướng hơn, ăn nhiều hơn, coi tivi nhiều hơn, chơi nhiều hơn và bí bách hơn (do không được ra ngoài hoặc hạn chế chơi cùng chúng bạn). Khi dịch bệnh diễn ra, đặc biệt các gia đình không sống cùng ông bà nội/ngoại. Cuộc sống bị xáo trộn bởi việc nghỉ hay đi làm, vừa đi làm vừa trông con, dạy con là điều khá khó đối với các gia đình đơn. Cha mẹ đã có sự thích ứng, có giải pháp ngay sau thời gian nghỉ dịch có thể cho con về quê với ông bà, hoặc đón cha mẹ lên ở cùng để trông các cháu.

Cho con giải trí bằng xem tivi, điện thoại từ 2-5 giờ mỗi ngày. Các con không được ra đường, hạn chế đi chơi, đi ăn nơi công cộng, mà gần như chỉ giải trí quanh quẩn trong nhà. Chính vì vậy, các bộ phim hoạt hình, chương trình truyền hình hay các kênh giải trí cho trẻ em là sự lựa chọn tốt nhất, cho các con chơi, xem và học làm theo. Nhìn chung, số đông các cha mẹ biết cho con sử dụng nhiều đồ điện, điện tử khá cao dù con còn nhỏ hay đã lớn. (48%) cho con giải trí mỗi ngày. Có thể nói rằng đồ chơi công nghệ (tivi, điện thoại, Ipad) là phương tiện chủ yếu để các con chơi trong mùa dịch như thế này (56%). Trong khi đó, các trò giải trí tự làm, tự học và sáng tạo, nấu ăn, đọc sách, làm việc nhà là rất ít.

Hầu hết cha mẹ chú trọng tới cả hai mặt, giải trí và giáo dục (78%). Chúng tôi các con ở nhà đều ngoan ngoãn và nghe lời cha mẹ, người lớn. Các chương trình giải trí các con chơi, xem hầu hết mang tính giáo dục và có ích nên các cha mẹ rất hài lòng. Hơn 20% cha mẹ thấy rất bức bối, và thông thường sự bức bối

CULTURE

này xuất phát từ nhiều nguyên nhân, cả chủ quan và khách quan. Từ việc cha mẹ cũng bị ở nhà, cũng tù túng hơn các con nên các gia đình cần phải nghiên cứu, tìm hiểu xem con cái của mình cần gì.

3.2.2. Đối với các con

Số phụ huynh được hỏi có thay đổi thói quen do nghỉ dịch và chắc chắn so với con số 86% cha mẹ phải thay đổi thói quen thì dường như, cha mẹ phải thay đổi nhiều hơn để uốn nắn, lo lắng chăm sóc cho các con nhiều hơn. Có thể sự thay đổi thói quen này theo hướng tích cực, nhưng cũng có thể theo chiều ngược lại là các con lười hơn, ngủ nướng hơn và ít nghe lời hơn do bị nghỉ ở nhà suốt ngày. Nếu bị nghỉ dài ngày, các con bị thay đổi thói quen, lại nhớ trường nhớ lớp và đặc biệt bị cảm không đi đến những nơi công cộng và vui chơi giải trí (60%). Trẻ em, học sinh thì cảm thấy rất hào hứng và vui thích khi được nghỉ dài ngày, được ăn, được ngủ và xem tivi, không phải làm bài tập nhiều như trên lớp và ít áp lực hơn (vì chính phụ huynh cũng thường quan niệm: nghỉ này cho các con chơi, chứ bắt học hoài cũng chán).

Khi nhà trường, giáo viên giao bài tập để làm ở nhà, để tạo thói quen học tập và không bị quên kiến thức đã học cũng như cập nhật kiến thức mới thì nhiều em thấy không hài lòng khi được nghỉ mà cứ bắt học hay làm bài, điều đó cũng gần tương đương với số các em cảm thấy vui thích khi được nghỉ (60), số các em rất vui khi được làm bài, được học có vẻ hơi ít chỉ chiếm 6% số lượng được hỏi. Số các con xem chương trình giải trí khác nhau khi được cho phép chơi điện thoại hay xem tivi và các phương tiện giải trí điện tử. Phụ huynh và các con được hỏi khi xem tivi, các con thích xem kênh youtube, bởi kênh này phổ biến và vô cùng dễ dàng tìm các chương trình cũng như các kênh khác (46%). Sau đó, các chương trình chuyên dụng, giải trí khác cũng ở con số tương đương là 26% là những thay đổi trong thời gian nghỉ dịch, đọc sách cũng là một nghệ thuật. Ngoài ra, các trò chơi điện tử trong mùa dịch. Các con được hỏi thường chơi những đồ chơi có sẵn (46%), vì hiện nay các loại đồ chơi này rất thuận tiện. Tuy không được ra ngoài, nhưng các phụ huynh vẫn yêu cầu các con tham gia làm việc nhà, phụ giúp cho mẹ (62%). Sau đó việc học bài online theo bài giảng của nhà trường, thầy cô (54%). Trong con đại dịch hiện nay, mong muốn của hầu hết chúng ta là mong gia đình khỏe mạnh (88%). Thực tế cho thấy, nghỉ nhiều quá nên giờ đây, mọi người biết trân quý những điều bình thường nhất, mong muốn được đi học, đi làm và vui chơi giải trí. Không chỉ con trẻ, người lớn cũng cảm thấy tù túng và bó chân cẳng, nên những mong muốn như vậy hoàn toàn hợp lý.

3.3. Những thách thức của một con đại dịch đối với con người - Một số kiến nghị

3.3.1. Những thách thức của một con đại dịch

Con đại dịch Covid-19 đột nhiên xuất hiện khiến chúng ta trở tay khá vất vả, dồn toàn bộ nhân tài, vật lực cho việc chống dịch. Đã hơn 2 năm trôi qua, tất cả mọi hoạt động của con người đều bị ảnh hưởng. Trong một giới hạn nhỏ của ngành giáo dục, việc dạy học trong một tâm lý lo sợ dịch bệnh, khó khăn chồng chất khó khăn, với tất cả người lớn và trẻ nhỏ.

Dựa theo bảng khảo sát chúng tôi tiến hành với các bậc phụ huynh và với các cháu thiếu niên, nhi đồng (độ tuổi được khảo sát là từ lớp lá - 5 tuổi đến các em học sinh tiểu học và trung học cơ sở, bảng khảo sát được đưa đến cho phụ huynh của lớp tác giả bài viết). Chính vì vậy, với mong muốn của phụ huynh và học sinh với hoạt động văn hóa giải trí trong mùa dịch, những thách thức vô cùng lớn khi các công hóm. Hãy tạo ra chương trình giúp học sinh phụ huynh và các yêu cầu để có thể vừa học, vừa chơi, vừa vui, vừa giải trí.

3.3.2. Một số kiến nghị đề xuất

Tăng cường các chương trình mang tính giáo dục trên truyền hình

Các chương trình truyền hình hay các thiết bị di động có vai trò vô cùng to lớn trong thời đại ngày nay, chính vì vậy không thể phủ nhận vai trò tích cực của các thiết bị này đối với đời sống của chúng ta. Mong muốn có được nhiều trang web dành cho thiếu nhi bổ ích, thu hút các cháu, vừa mang tính giải trí, vừa mang tính giáo dục, lại có thể miễn phí cho người sử dụng thì người dùng là cha mẹ cho con cái mình sử dụng nhiều hơn. Trong lớp học, nhà trường cần được tiếp cận với một vài chương trình mang tính định hướng của các cấp trong ngành giáo dục. Để phụ huynh vừa thấy được sự quan tâm của nhà trường, vừa có sự khuyến khích của thầy cô đối với học sinh. Một mong muốn nữa của đa số phụ huynh là việc kiểm soát các chương trình dành cho thiếu nhi là nội dung mang tính giáo dục của các kênh hoạt hình hoặc phim thiếu nhi. Bởi khi được phép phát trên các phương tiện truyền thông, các chương trình cần được kiểm duyệt một cách chặt chẽ để học sinh học theo.

Tăng cường cho trẻ tự phát triển bản thân

Nghỉ dịch đồng nghĩa với việc các con ở trong nhà hoàn toàn, là giãn cách, cách ly xã hội. Đây cũng là cơ hội để cho các phụ huynh tìm cho mình cách giáo dục con cái tốt hơn, cho các con tự phát triển bản thân mình. Từ kết quả bảng điều tra trên, chúng ta có thể có các biện pháp, định hướng tốt nhất để con mình có thể lớn hơn trong mùa dịch. Ví dụ, các con được ngủ nướng, được xem tivi, điện thoại, nhưng các con vẫn phải hoàn thành những việc làm của mình như làm bài, giải tí, thể dục thể thao, ăn uống... Chỉ khi các con lập được kế hoạch và mong muốn thực hiện nó thì các con mới có thể làm tốt nhất, mà đôi khi nó không làm

CULTURE

này xuất phát từ nhiều nguyên nhân, cả chủ quan và khách quan. Từ việc cha mẹ cũng bị ở nhà, cũng tù túng hơn các con nên các gia đình cần phải nghiên cứu, tìm hiểu xem con cái của mình cần gì.

3.2.2. Đối với các con

Số phụ huynh được hỏi có thay đổi thói quen do nghỉ dịch và chắc chắn so với con số 86% cha mẹ phải thay đổi thói quen thì dường như, cha mẹ phải thay đổi nhiều hơn để uốn nắn, lo lắng chăm sóc cho các con nhiều hơn. Có thể sự thay đổi thói quen này theo hướng tích cực, nhưng cũng có thể theo chiều ngược lại là các con lười hơn, ngủ nướng hơn và ít nghe lời hơn do bị nghỉ ở nhà suốt ngày. Nếu bị nghỉ dài ngày, các con bị thay đổi thói quen, lại nhớ trường nhớ lớp và đặc biệt bị cấm không đi đến những nơi công cộng và vui chơi giải trí (60%). Trẻ em, học sinh thì cảm thấy rất hào hứng và vui thích khi được nghỉ dài ngày, được ăn, được ngủ và xem tivi, không phải làm bài tập nhiều như trên lớp và ít áp lực hơn (vì chính phụ huynh cũng thường quan niệm: nghỉ này cho các con chơi, chứ bắt học hoài cũng chán).

Khi nhà trường, giáo viên giao bài tập để làm ở nhà, để tạo thói quen học tập và không bị quên kiến thức đã học cũng như cập nhật kiến thức mới thì nhiều em thấy không hài lòng khi được nghỉ mà cứ bắt học hay làm bài, điều đó cũng gần tương đương với số các em cảm thấy vui thích khi được nghỉ (60), số các em rất vui khi được làm bài, được học có vẻ hơi ít chỉ chiếm 6% số lượng được hỏi. Số các con xem chương trình giải trí khác nhau khi được cho phép chơi điện thoại hay xem tivi và các phương tiện giải trí điện tử. Phụ huynh và các con được hỏi khi xem tivi, các con thích xem kênh youtube, bởi kênh này phổ biến và vô cùng dễ dàng tìm các chương trình cũng như các kênh khác (46%). Sau đó, các chương trình chuyên dụng, giải trí khác cũng ở con số tương đương là 26% là những thay đổi trong thời gian nghỉ dịch, đọc sách cũng là một nghệ thuật. Ngoài ra, các trò chơi diễn trận giả, đua chó hay tự mình làm ra sản phẩm để chơi trong mùa dịch. Các con được hỏi thường chơi những đồ chơi có sẵn (46%), vì hiện nay các loại đồ chơi này rất thuận tiện. Tuy không được ra ngoài, nhưng các phụ huynh vẫn yêu cầu các con tham gia làm việc nhà, phụ giúp cho mẹ (62%). Sau đó việc học bài online theo bài giảng của nhà trường, thầy cô (54%). Trong con đại dịch hiện nay, mong muốn của hầu hết chúng ta là mong gia đình khỏe mạnh (88%). Thực tế cho thấy, nghỉ nhiều quá nên giờ đây, mọi người biết trân quý những điều bình thường nhất, mong muốn được đi học, đi làm và vui chơi giải trí. Không chỉ con trẻ, người lớn cũng cảm thấy tù túng và bó chân cẳng, nên những mong muốn như vậy hoàn toàn hợp lý.

3.3. Những thách thức của một con đại dịch đối với con người - Một số kiến nghị

3.3.1. Những thách thức của một con đại dịch

Con đại dịch Covid-19 đột nhiên xuất hiện khiến chúng ta trở tay khá vất vả, dồn toàn bộ nhân tài, vật lực cho việc chống dịch. Đã hơn 2 năm trôi qua, tất cả mọi hoạt động của con người đều bị ảnh hưởng. Trong một giới hạn nhỏ của ngành giáo dục, việc dạy học trong một tâm lý lo sợ dịch bệnh, khó khăn chồng chất khó khăn, với tất cả người lớn và trẻ nhỏ.

Dựa theo bảng khảo sát chúng tôi tiến hành với các bậc phụ huynh và với các cháu thiếu niên, nhi đồng (độ tuổi được khảo sát là từ lớp lá - 5 tuổi đến các em học sinh tiểu học và trung học cơ sở, bảng khảo sát được đưa đến cho phụ huynh của lớp tác giả bài viết). Chính vì vậy, với mong muốn của phụ huynh và học sinh với hoạt động văn hóa giải trí trong mùa dịch, những thách thức vô cùng lớn khi các công hớn. Hãy tạo ra chương trình giúp học sinh phụ huynh và các yêu cầu để có thể vừa học, vừa chơi, vừa vui, vừa giải trí.

3.3.2. Một số kiến nghị đề xuất

Tăng cường các chương trình mang tính giáo dục trên truyền hình

Các chương trình truyền hình hay các thiết bị di động có vai trò vô cùng to lớn trong thời đại ngày nay, chính vì vậy không thể phủ nhận vai trò tích cực của các thiết bị này đối với đời sống của chúng ta. Mong muốn có được nhiều trang web dành cho thiếu nhi bổ ích, thu hút các cháu, vừa mang tính giải trí, vừa mang tính giáo dục, lại có thể miễn phí cho người sử dụng thì người dùng là cha mẹ cho con cái mình sử dụng nhiều hơn. Trong lớp học, nhà trường cần được tiếp cận với một vài chương trình mang tính định hướng của các cấp trong ngành giáo dục. Để phụ huynh vừa thấy được sự quan tâm của nhà trường, vừa có sự khuyến khích của thầy cô đối với học sinh. Một mong muốn nữa của đa số phụ huynh là việc kiểm soát các chương trình dành cho thiếu nhi là nội dung mang tính giáo dục của các kênh hoạt hình hoặc phim thiếu nhi. Bởi khi được phép phát trên các phương tiện truyền thông, các chương trình cần được kiểm duyệt một cách chặt chẽ để học sinh học theo.

Tăng cường cho trẻ tự phát triển bản thân

Nghỉ dịch đồng nghĩa với việc các con ở trong nhà hoàn toàn, là giãn cách, cách ly xã hội. Đây cũng là cơ hội để cho các phụ huynh tìm cho mình cách giáo dục con cái tốt hơn, cho các con tự phát triển bản thân mình. Từ kết quả bảng điều tra trên, chúng ta có thể có các biện pháp, định hướng tốt nhất để con mình có thể lớn hơn trong mùa dịch. Ví dụ, các con được ngủ nướng, được xem tivi, điện thoại, nhưng các con vẫn phải hoàn thành những việc làm của mình như làm bài, giải tí, thể dục thể thao, ăn uống... Chỉ khi các con lập được kế hoạch và mong muốn thực hiện nó thì các con mới có thể làm tốt nhất, mà đôi khi nó

CULTURE

không làm hài lòng phụ huynh, nhưng phụ huynh phải biết tôn trọng và khuyến khích các con. Tranh thủ thời điểm này, các con biết lập ra cho mình một kế hoạch để có thể thực hiện nó trong một ngày, một tuần. Hình thành thói quen tốt là các con tự phát triển bản thân, vừa giải trí, vừa học tập.

Tăng cường làm bạn với con, xây dựng gia đình hạnh phúc

Đại dịch không phải hoàn toàn là xấu, nó vẫn có những mặt tích cực nhất định. Đại dịch giúp các thành viên trong gia đình quan tâm đến nhau hơn. Đặc biệt, các phụ huynh luôn bận rộn biết sống chậm lại, để làm việc tại nhà, không phải hối hả sợ muộn, kẹt xe... để quan sát cuộc sống của các thành viên trong gia đình mình. Để con cái được yêu thương và được quyền yêu thương. Cha mẹ phải nghỉ làm trông con, có thời gian để nấu ăn, làm những việc bấy lâu thường bỏ quên do quá bận rộn. Con cái được chia sẻ những việc làm mà hàng ngày con trẻ chỉ biết hưởng thụ. Cha mẹ hiểu con hơn, lắng nghe con và đồng lòng chống virus Covid-19 để cuộc sống trở lại bình thường. Bố không phải đi công tác, không la cà được nơi nào, mẹ thì có thời gian để nấu nướng và quan tâm tới mình hơn, con cái được hưởng thời gian hạnh phúc nhất của gia đình bởi tất cả các thành viên đoàn tụ bên nhau.

4. Kết luận

Từ thực tế cuộc sống, chúng ta không biết trước được điều gì và con người chúng ta luôn luôn phải chủ động có cách ứng phó với những biến động của cuộc sống, không ai đoán được sự vận động biến đổi của dịch bệnh. Hàng trăm triệu người đã mắc và hàng triệu người đã tử vong. Thế giới vẫn còn trong tình trạng hỗn loạn, mới chỉ có vaccin hiệu quả, chưa có thuốc đặc trị một cách hiệu quả nhất cho dịch bệnh này. Hoạt động dạy học của nhà trường và học tập của học sinh cũng phải theo tình hình chung của dịch bệnh. Học hay nghỉ bất kỳ khi cảm thấy không an toàn cho trẻ nhỏ, học sinh. Các con giải trí và mong muốn được đi học, được mạnh khỏe để có thể đi học, vui chơi cùng với bạn bè và tham gia các hoạt động xã hội một cách thoải mái nhất. Và đó cũng là mong muốn của cha mẹ học sinh trong giai đoạn hiện nay.

CULTURE

CHÚ THÍCH

¹ <https://congluan.vn/cong-nghiep-van-hoa-viet-nam-thieu-du-post67543.html>.

² <https://moh.gov.vn/>

³ <https://ecotownlongthanh.vn/so-ca-nhien-corona-o-viet-nam-ngay-5-4/>

⁴ <https://docs.google.com/forms/d/1FMLaNWRoirICuBjB-MDDI7iE0muLiEAEJ-afog-PLrk/edit#responses>

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Mai Huy Bích (1987), *Lối sống gia đình ngày nay*, Nxb Phụ nữ, Hà Nội.
2. Anh Chinh (2016), *Công nghiệp văn hóa đối với phát triển bền vững đất nước*, <http://lyluanchinhtri.vn/home/index.php/anh-chinh/item/1479-cong-nghiep-van-hoa-doi-voi-phat-trien-ben-vung-dat-nuoc.html>. Truy cập ngày 25 tháng 3 năm 2021.
3. Tử Hưng (2019), *Công nghiệp văn hóa Việt Nam: Thiếu và đủ*, <https://congluan.vn/cong-nghiep-van-hoa-viet-nam-thieu-du-post67543.html>. Truy cập ngày 5 tháng 4 năm 2021.
4. Trương Văn Minh (2016), *Truyền hình trong dòng chảy văn hóa đại chúng; Đại học Quốc gia TP HCM*.
5. Ly Na (2020), *Giải trí tại nhà thời dịch Covid-19*, <http://baodongnai.com.vn/vanhua/202003/giai-tri-tai-nha-thoi-dich-covid-19-2994675/> Bảng khảo sát. Truy cập ngày 4 tháng 2 năm 2021.
6. Hoa Nữ (2020), *Nghi học dài ngày vì dịch Corona, cha mẹ làm gì để con bớt nhàm chán?* <https://thanhnien.vn/giao-duc/nghi-hoc-dai-ngay-vi-dich-virus-corona-cha-me-lam-gi-de-con-bot-nham-chan-1180726.html> Truy cập ngày 3 tháng 3 năm 2021.
7. Lê Nguyên Phương (2017), *Dạy con trong hoang mang*, Nxb Tổng hợp Tp. Hồ Chí Minh.
8. Kim Thoa (2020), *Giúp cho con không căng thẳng thời dịch COVID-19*, <https://tuoitre.vn/giup-cho-con-khong-cang-thang-thoi-dich-covid-19202003112253471.htm> Truy cập ngày 7 tháng 4 năm 2021.
9. Kiều Trang (2020), *Con nghỉ học vì dịch corona, cha mẹ phải làm gì nếu trẻ ở nhà một mình?* <https://news.zing.vn/con-nghi-hoc-vi-dich-corona-cha-me-phai-lam-gi-neu-tre-o-nha-mot-minh-post1047844.html>. Truy cập ngày 4 tháng 4 năm 2021.
10. Bùi Hoài Sơn (2020), *Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận*, <http://baovanhoa.vn/vanhua/artmid/428/articleid/28351/v%C4%83n-h%C3%B3a-ngh%E1%BB%87-thu%E1%BA%ADt-c%C5%A9ng-l%C3%A0-m%E1%BB%99t-m%E1%BA%B7t-tr%E1%BA%ADn>. Truy cập ngày 22 tháng 3 năm 2021.

11. Chu Văn (2020), *Kịch bản Nhà Trắng thất thủ - ổ dịch đầu tiên của Nato*, <https://baoquocte.vn/cap-nhat-7h-ngay-283-tham-hoa-covid-19-hon-27000-nguoi-chet-toan-cau-kich-ban-nha-trang-that-thu-o-dich-dau-tien-cua-nato-112428.html>. Truy cập ngày 28 tháng 3 năm 2020.

12. Unesco.org. *Coronavirus-school-closures*, <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/coronavirus-school-closures> Truy cập ngày 3 tháng 6 năm 2020.